

גרומיקו וקיסניגר נועדים בעת הוועידה פעמוני האזעקה פעלו

ברגע זה מקובל העניין על ברית המועצות, מזכירות האו"ם, ירדן ואש"ף. קצת פחות מקובל על אירוסה המערבית, מצררים וסוריה. מתנגדות לו בהרסות ישראל וארצות הברית.

לכל צד אינטרס משלו לקביעת עמרתו זו.

● **ברית המועצות** היא הרוחפת העיקרית לקידום הרעיון. היא משתוקקת לקיום הוועידה כגלל סיבה עיקרית אחת: היא מכהנת בה כאחת משתי היושבות ראש. לסובייטים אין כיום כמעט שום מעמד בעולם הערבי. הם נפלטו מכל המדינות. יש להם ברית עם סוריה, אך זו משחקת מישחק עצמאי משלה. הם קשורים עם מועמר קדאפי, שהוא בלתי יציב וקצת מטורף. יחסיהם הערביים עם עיראק מתערערים והולכים. דרוסיתמן אינה יכולה לתרום דבר לעניין. המפלגות הקומוניסטיות בעולם הערבי קטנות ועלובות (החריג היחיד הוא מעמדה של רק"ח כציובור הערבי בישראל, וגם זה מתערער עתה במהירות). ברית המועצות סבורה כי נוכחותו של אנדרי גרומיקו כיו"ר משותף בוועידת שלום תחזיר אותה למרכז הבימה, ותבטיח לה חלק בסדר הירייה שלום, כאשר ייכונן.

● **מזכיר האו"ם מעוניין**, כמובן, בכל תהליך שלום העומד תחת חסותו של האו"ם, מפני שהוא מחזק את מעמד האירגון. עצרת האו"ם קיבלה שורה ארוכה של החלטות ולמן העניין הפלסטיני. ואלה מעניקות למזכיר הכללי סמכויות רחבות לקידום העניין.

● **אש"ף פועל מתוך מניעים שונים לגמרי**. הנהגת אש"ף רוצה להגיע למשאומתן ישיר, פניס אל פנים, עם ישראל. מכל הרכים האפשריות, ערידה בינלאומית כזאת היתה מספקת לאירגון את הדרך הנוחה ביותר לכך, מכמה וכמה בחינות. ראשית, עצם הפעת אש"ף ליד שולחן בוועידה כזאת היתה מהווה הכרה במעמדו כצד שווה וזכויות — דבר שהוא תמיד התביעה הראשונה והעליונה של כל ממשלה זמנית של מדינה בדרך בשלב זה. שנית, עצם ישיבת אש"ף בוועידה ליד נציגי ישראל היתה מהווה, כמובן, הכרה דהפאקטו, ברורה וחד משמעית, של אש"ף כמדינת ישראל, על בסיס הדדי — דבר שכל ידידי אש"ף בעולם דורשים אותו.

כיום כבר יושבים נציגי ישראל ואש"ף ביחד כשווי זכויות במוסד אחד: מועצת הביטחון של האו"ם. כאשר מתכנסת המועצה לריון בעניין הנוגע לסיכסוך זה, מוזמנים נציגי ישראל ואש"ף, ונענים להזמנה. זהו תקדים חשוב, ומיוחד במינו. לכן מקפיד יאסר ערפאת להדגיש, מדי פעם, שוועידת השלום המיוחלת צריכה להתכנס „בחסות מועצת הביטחון של האו"ם" ולא סתם „בחסות האו"ם". כשיש תקדים, יכולים שני הצדדים להעמיד פנים שאין בזה דבר חדש, ולהקהות את העוקץ של אופוזיציה פנימית.

שלישית, חשוב לאש"ף לשתף בתהליך את מערכי אירופה, מפני ששם רעת ההקהל נוחה לעניין הפלסטיני יותר מאשר בארצות הברית. אש"ף מקווה כי המערב אירופים יפעילו לחצים על ארצות הברית. אש"ף מעוניין גם בהשתתפות סין, התומכת בעניין הפלסטיני. ועידה המתכנסת תחת חסות מועצת הביטחון — יש בה מעמד אוטומטי לחמש החברות הקבועות של המועצה, הכוללות, לצד ארצות הברית וברית המועצות, גם את בריטניה, צרפת וסין.

רביעית, בבואו להתקרב לארצות הברית, אין אש"ף רוצה לשרוף את הגשרים עם ברית המועצות. התביעה לוועידה בינלאומית מאחדת את ברית המועצות ואש"ף.

● **ירדן רוגלת ברעיון** זה מפני שזוהי דרך נוחה לשתף את אש"ף בתהליכי השלום. המלך מואס בהסכמי קמפ דייוויד, שהתקבלו מאחורי גבו, ותוך זילזול בו. הרעיון של ועידה בינלאומית מושך אותו גם מפני שזה בא במקום קמפ דייוויד.

● **מצררים** תומכת ברעיון, מכיוון שהוא מקובל על ירדן ואש"ף. שני השותפים העיקריים שלה בגוש הערבי החדש. לעצם הרעיון מתלהבת מצררים פחות, מפני שהוא יוצר מצב עדין לגבי המחויבות המצרית כלפי הסכסוך האוטונומי של קמפ דייוויד. מצררים יודעת שהסכם זה מת, אך אינה מעוניינת להכריז על כך בלשון חרימשמעית. מצררים מעדיפה תהליך שהוא כולו תחת שליטה אמריקאית. אין לה עניין בשיתוף הסובייטים.

● **אירוסה המערבית** תומכת ברעיון הוועידה, מפני שהיא תסמל את הפשרת הקיפאון בין וושינגטון ומוסקוה. שאירוסה המערבית מייחלת לה. כמעט לכל אחת ממדינות אירופה יש אינטרסים מיוחדים בעולם הערבי. לאחרות מהן, כמו בריטניה וצרפת, יש מסורת בת מאות בשנים של מעורבות במרחב זה. מבחינה פוליטית, אירופה המערבית היא כיום מושבה אמריקאית, כשם שאירופה המזרחית היא מושבה סובייטית. האירופים מודעים למצב זה, ומרוגזים עליו. מה גם שאמריקה חיבלה בכל יוזמה אירופית במרחב. ועידה בינלאומית עשויה לתת להם תפקיד עצמאי יותר.

היעד: ארצות הברית

שני הגורמים העיקריים המתייצבים נגד הרעיון של ועידה בינלאומית הם, כמובן, ישראל וארצות הברית.

● **ממשלת ישראל**, על כל חלקיה, מתנגדת לחלוטין לוועידה הבינלאומית. ועידה כזאת היתה מפרה את כל ה„לאווים“, המאחרים את הממשלה. מאריאל שרון עד אמנון רובינשטיין, ולמעשה את כל המימסד, מיובל נאמן עד יוסי שריד: לא מדינה פלסטינית עצמאית, לא נסיגה לגבולות ה־4 ביוני, לא שינוי במעמדה של ירושלים, לא הכרה באש"ף ולא משאומתן עימו. ברור שדווקא נקודות אלה יהיו את הקונסנווס בוועידה כזאת. מי שאינו רוצה במדינה פלסטינית לצד ישראל צריך למנוע את כינוס הוועידה.

● **ארצות הברית** מתנגדת גם היא, כיום, באופן מוחלט לוועידה כזאת. מצד אחד, אין ארצות הברית מוכנה לתת לברית המועצות כל דריסת רגל במרחב, אחרי שהצליחה בעמל רב להוציאה משם.

מצד שני, כפופה ארצות הברית — ובעיקר הקונגרס, כליהתיקשורת והבית הלבן — לשליטת השדולה היהודית, ואין לממשלת ארצות הברית כל ברירה אלא לציית להוראות הבאות מירושלים. סיעה חשוכה בצמרת האמריקאית סבורה גם כי שלום במרחב אינו משרת את האינטרס של אמריקה, וכי המצב הנוכחי של לאימילחמה לאי שלום מאפשר לרושינגטון למכור כמויות אדירות של נשק תמורת פטרודולארים ולהחזיק את מדינות המרחב במצב של תלות מתמדת בה.

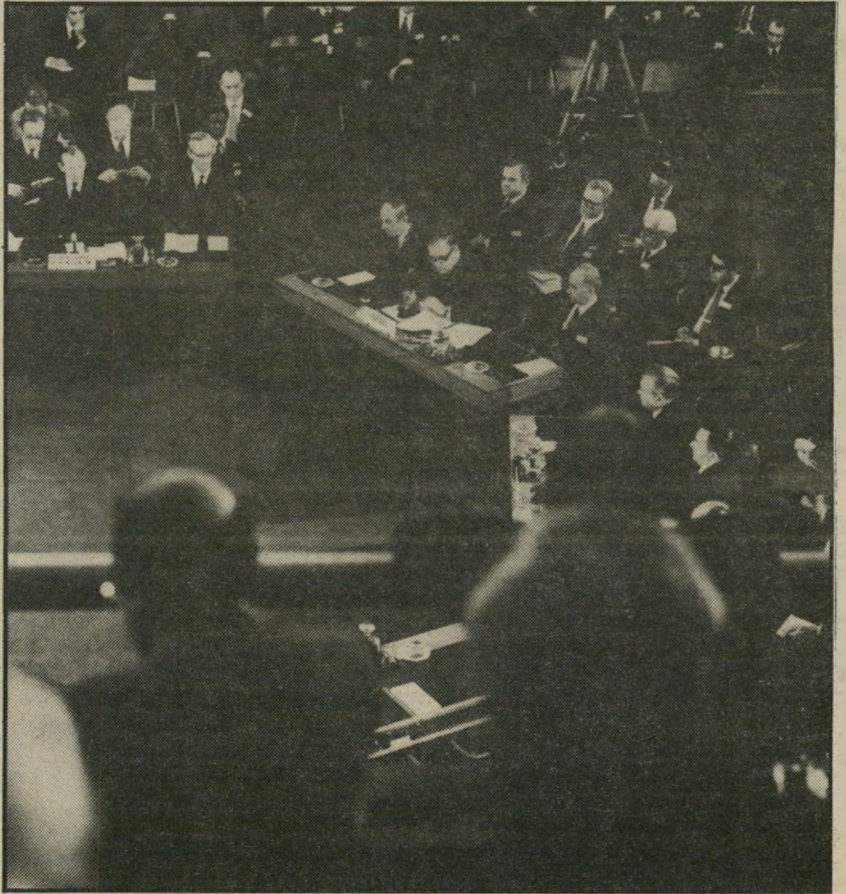
עמדתה של ארצות הברית יכולה להשתנות רק אם ישתנו יחסיה עם ברית המועצות, ויתחיל עידן חדש של רטאנט. יתכן שהדבר יקרה בארבע שנות הכהונה השניה של רונלד רגן. כבית הלבן עשויה לגבור הטיעה הסבורה כי שלום במרחב עדיף בכל זאת על המתחות המתמדת, מפני שזו עלולה להביא לנפילת כל המישטרים הפרו מערביים ולהתלקחות המרחב כולו באש של מהפכה איסלאמית קנאית, נוסח חומיני.

על כל פנים, ברור כי הוועידה תלבש עור וגידים רק אם יקרה אחד משני המאורעות הבאים, או שניהם יחד: שינוי יסודי בדעת ההקהל הישראלית ו/או שינוי מהותי במדיניות האמריקאית.

לכן מופנים עתה מאמצי הציר קאהיר-עמאן-אש"ף-בגדאד-יריאד לעבר ארצות הברית. שינוי העמדה האמריקאית הוא היעד המרכזי של גוש זה. **ציניקאים ערביים** — בעיקר בקאהיר — מזלזלים בכל רעיון הוועידה. אחת מן השתיים, הם אומרים, „או שישראל וארצות הברית ישנו את גישתן, ואז אין צורך בוועידה, או שישראל וארצות הברית לא ישנו את עמדתן, ואז הוועידה לא תתבנס“.

זה נכון, כמובן. אך רעיון הוועידה הוא ככל זאת בעל חשיבות רבה. ברור כי הבעיה הגדולה הראשונה היא שינוי העמדה האמריקאית, ובעיקבותיה שינוי העמדה הישראלית. אך אם תהליך זה יצליח, יהיה צורך לשתף בכזאת העת את ברית המועצות בתהליך, ולוא רק כדי שלא תפריע. כבר הוכח כי כוח החיובי של ברית המועצות לקידום תהליך השלום הוא רל מאוד, אך כוחה השלילי — כושר ההפרעה שלה — אינו מבוטל כלל וכלל.

יתר על כן, אם ייוצר — ולשם כך דרוש גם — מצב שבו כל הגורמים יהיו מוכנים לשלום, תוכל הוועידה לספק, בשלב מסוים, מעמד מתאים לקשירת הקצוות. **כיום** מהווה הוועידה בעיקר סמל, יעד לכוחות השלום, רעיון מנחה ומטרה מדריכה — ובל ברדעת מתייחס אליה כך.

אבן נואם (מלפנים ביציע): אבנרי והעיתונאי המצרי אחמד חמרוש) דיין יצא לפוצץ